

INHOUD

Voorwoord – Jules Peschar	9
Deel I – Achtergrond en inkadering	13
<i>Schoolportret: Guido de Brès (René Leverink)</i>	15
1. Scholen voor burgerschap? Een inleiding <i>Anne Bert Dijkstra, Geert ten Dam, Hans Hooghoff & Jules Peschar</i>	19
2. Denken over burgerschapsvorming <i>Wiel Veugelers</i>	43
Deel II – School- en onderwijsontwikkeling	61
<i>Schoolportret: Heldring VMBO (René Leverink)</i>	63
3. De ontwikkeling van burgerschapsonderwijs op scholen voor primair en voortgezet onderwijs <i>Gabriëlle Hilbers, Hans Dekkers & Anne Bert Dijkstra</i>	67
4. Het leerplan burgerschap in ontwikkeling <i>Jeroen Bron & Annette Thijs</i>	85
5. Voorstel voor een kernleerplan <i>Jeroen Bron, Wiel Veugelers & Eddie van Vliet</i>	109
Deel III – Burgerschapscompetenties van leerlingen	133
<i>Schoolportret: De Toonladder (René Leverink)</i>	135

6.	Vroeg burgerschap: Hoe ervaren leerlingen burgerschap in de laatste jaren van het basisonderwijs? <i>Wilfried Admiraal, Ellen Geboers, Femke Geijssel & Geert ten Dam</i>	139
7.	Maakt de school verschil? Effecten van leerlingenpopulatie en onderwijskwaliteit op de burgerschap van leerlingen in het basisonderwijs <i>Geert ten Dam, Anne Bert Dijkstra, Femke Geijssel, Guuske Ledoux & Ineke van der Veen</i>	157
8.	Hoe competent in burgerschap zijn leerlingen in het vmbo? <i>Ellen Geboers, Wilfried Admiraal, Femke Geijssel & Geert ten Dam</i>	181
9.	Burgerschapscompetenties van leerlingen in de onderbouw van het havo en vwo <i>Gabriëlle Hilbers, Ralf Maslowski, Roel Bosker & Anne Bert Dijkstra</i>	203
10.	Het peilingsonderzoek Burgerschapsvorming in de basisschool, een eerste samenvatting. <i>Jan van Weerden, Bas Hemker, Paul Oosterveld, Frank van der Schoot, Alma van Til & Henk Wagenaar</i>	223
	Deel iv – Verbreding en eerste balans	241
	<i>Schoolportret: Waalse School (René Leverink)</i>	243
11.	Burgerschapscompetenties van Nederlandse leerlingen in vergelijkend perspectief <i>Ralf Maslowski, Harm Naayer & Greetje van der Werf</i>	247
12.	Effecten van burgerschapseducatie op burgerschap van leerlingen in internationaal perspectief <i>Ellen Geboers, Femke Geijssel, Wilfried Admiraal & Geert ten Dam</i>	267
13.	Schoolontwikkeling en actief burgerschap <i>Hans Hooghoff & Jeroen Bron</i>	289
14.	Een agenda voor de toekomst: op weg naar een kennisbasis voor burgerschapsonderwijs <i>Jules Peschar, Hans Hooghoff, Anne Bert Dijkstra & Geert ten Dam</i>	311
	Over de auteurs	329

ALLIANTIE BURGERSCHAP

Deelnemers van de Alliantie Burgerschap

- I. Rijksuniversiteit Groningen
- II. Universiteit van Amsterdam
- III. Universiteit voor Humanistiek
- IV. SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling
- V. Inspectie van het Onderwijs
- VI. Cito

Deelnemende scholen aan de Alliantie Burgerschap

PO scholen

BS De Berckacker, Veldhoven
BS De Vijf Hoeven, Tilburg
BS Het Palet, Hapert
BS Op Dreef, Veldhoven
OBS De Wijde Veert, Noord-Scharwoude
De Waalse School, Rotterdam
IBS Noen, Rotterdam
RKBS Pius 10, Dordrecht
OBS De Toonladder, Zwolle
OBS Het Palet, Hattem
OBS Nieuwebrug, Ommen
Rehobothschool, Capelle a/d IJssel
OBS de Toermalijn, Den Horn
Steven Stemerdingsschool, Rotterdam (tot 2009)

VMBO scholen

Panta Rhei, Amstelveen
Hofstad College, Den Haag
Kandinsky College, Nijmegen (locatie Hatertseweg)
Lentiz Dalton Mavo, Naaldwijk
De Meergronden, Almere
Helen Parkhurst, Almere
Udens College Uden
Trinitas College, Heerhugowaard (locatie Johannes Bosco)
Minkema College, Woerden (locatie Steinhagenseweg)
Echnaton, Almere
Wartburg College, Rotterdam (locatie Guido de Brès)
sg Van der Capellen, Zwolle e.o. (locatie Capellenborg, Wijhe)
sg Van der Capellen, Zwolle e.o. (locatie De Zeven Linden, Dedems-
vaart) (tot 2009)

HAVO-vwo scholen

De Meergronden, Almere
Helen Parkhurst, Almere
Trinitas College, Heerhugowaard (locatie Han Fortmann)
Minkema College, Woerden (locatie Minkemalaan)
Wartburg College, Rotterdam (locatie Guido de Brès)
sg Van der Capellen, Zwolle (locatie Lassuslaan)
Aloysius College, Den Haag
Bondefantencollege, Maastricht (sector Bernard Lievegoed)
Lentiz Revislyceum, Maassluis
Het Vechtdal College, Hardenberg
Piter Jelles, Leeuwarden (locatie Aldlân)